

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput III. An Deus hominem impium justificans vere illi remittat peccata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

C A P U T III.

An Deus hominem impium justificans vere illi remittat peccata?

S U M M A R I U M.

1. Ratio Ordinis.
2. In justificatione vere remittuntur peccata.
- 3 & 4. probatur.
5. 6. 7. & 8. Solvuntur obiectiones.

9. An Deus possit sine gratia dimittere peccata.
10. An Gratia habitualis & peccatum simul stare possint.

1. Ratio Ordinis.

CONSEQUITUR hoc fidei Catholicae dogma ex precedenti: si enim impio, dum gratia divina justificatur, revera infunditur Charitas ipsum Deo gratum reddens, atque illi cor novum, & spiritum novum impertiens, eique sanctitas inhæret intrinsicè; profecto non tegitur peccati nequitia hoc tantum sensu, quod *imputatione* justitiæ Christi non censetur ad poenam: ac, veluti Jacob hædina pelle contextus, peccator iniquus permanens, & indutus veste Agni, qui tollit peccata mundi, divinam benedictionem, æternamque hæreditatem accipiat; sed reapse justus redditur, sanctus, atque interiori pulchritudine, animique decore exornatus. Versetur nihilominus in hac quæstione paulisper, ne videamur necessarium aliquid prætermisisse.

2. In justificatione vere remittuntur peccata.

PROP. In justificatione impii a Deo vere remittuntur peccata. Demonstratur primo Scripturis supra productis. Sanctus enim David Ps. L. sic Deum precatur: *Dele iniquitates meas: Cor mundum crea in me, Deus:* & per Ezechielem Dominus sanctificationis spiritum promittens cap. 36. *Mundabimini* (inquit) *ab omnibus inquinamentis vestris.* Hæc, aliæque loca, si in proprio, obvioque sensu accipiantur, (accipi autem debent, quum nulla sequatur repugnantia,) veram animi munditiem, innovationem, rectitudinem, pulchritudinemque significant.

3. Probatur ulterius:

Præterea nisi affirmemus vere justificatis remitti peccati maculam; consequuntur gravissima absurda eisdem sacris literis adversantia. Sequitur primo Ecclesiam Sanctorum, ad quam pertinent justiperseverantes in gratia, habere rugam & maculam, atque in caelesti Jerusalem habitare aliquos coinquinatos; neque mundos corde duntaxat, sed imundos etiam fœdosque frui purissimæ, divinæque lucis splendore. Deinde sequitur Deum non judicaturum esse homines secundum veritatem, neque secundum opera singulis retributurum esse mercede;

quum illos, quorum, Auctoribus hæreticis, anima inquinata est & immunda, & quorum opera perversa sunt & abominatione, odioque dignissima, sit Judex universorum laudibus & coronis cumulaturus. Tertio sequitur, ut animadvertit Martinus Becanus libro 1. Man. cap. 16. q. 3. justum comparandum esse, in Protestantium sententia, sepulcris dealbatis, in quibus foetida cadavera latent: ac propterea justitiam, quam magnopere jactitant Calviniani, illam esse, quam in Phariseis Christus Dominus execrabatur.

Addam ratiocinationem testimonio Augustini confirmatam. Originale peccatum per lavacrum baptismatis, quantum ad reatum, & maculam penitus tollitur. Pariter ergo deletur peccatum actuale in renatis per gratiam Sacramento poenitentiae collatam. Antecedens negatur ab Hæreticis; sed probatur Scripturis, in quibus baptizari dicuntur homines *in remissionem peccatorum*, Act. 11. 38. baptizati vocantur *abluti, sanctificati, vocati*, 1. ad Corinth. VI. 11. ipsumque baptismum Paulus appellat *lavacrum regenerationis, & renovationis Spiritus sancti*, ad Titum 111. 5. Et confirmatur auctoritate Patrum, præsertim S. P. Augustini scribentis lib. 1. ad Bonif. cap. 12. *Dicunt etiam baptismum non dare omnem indulgentiam peccatorum, nec auferre crimina, sed radere, ut omnium peccatorum radices in mala carne teneantur. Quis hoc adversus Pelagianos, nisi infidelis affirmet? Dicimus enim baptismum dare omnem indulgentiam peccatorum, & auferre crimina, non radere, &c.* Vide & Ench. ad Laurent. cap. LXIV. Jure itaque, meritoque Tridentina Synodus sess. v. can. 5. sic definit: *Si quis per Jesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in baptismo confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet, sed illud dicit tantum radi, aut non imputari, anathema sit.* Argumenta autem petita à concupiscentia, quæ remanet

4. Probatur ratione.

net in renatis, soluta sunt lib. xiii. cap. 5. neque enim concupiscentia ad luctam permanens peccatum est, ut ibidem declaravimus.

5.
Obiectio
ima solvi-
tur.

AD OBJECTA RESPONSIO.
Verum obijciunt hæretici I. In Psalm. xxxi. legimus: *Beati, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata.* Teguntur itaque scelera, non delentur.

Resp. Ita tegi peccata, ut deleantur, quemadmodum cooperiuntur cicatrices cataplasmate; nam contexta simul dicuntur peccata, & iniquitates remissa, five, ut legit Syrus, nec non Hieronymus, *dimissa est iniquitas.* Et quidem tali pacto remissa est iniquitas, ut peccati labe nequaquam permaneat; quum habeat Hebraicus Codex, פשעו נשתינוש: Græcus etiam, ὅτι ἀφεσθῆναι αὐτοῖς ἀνομιὰν. Est autem נשתינוש, five, ἀφίεναι, auferre; & נשתינוש, Quorum scelus ablatum est. S. P. Augustinus Enarrat. 2. in hunc Psalm. num. 9. docet ideo peccata tegi, quoniam Deus non amplius illa intuetur, ut paniel. *Cooperata sunt* (inquit) *peccata, abolita sunt, tecta sunt.* Si texit peccata, Deus noluit advertere; si noluit advertere, noluit animadvertere; si noluit animadvertere, noluit punire; si noluit punire, noluit agnoscere, maluit ignoscere. Non sic intelligatis quod dixit peccata cooperta sunt, quasi ibi sint & vivant. Tecta ergo peccata quare dixit? Ut non viderentur. Quid enim erat Dei videre peccata, nisi punire peccata? Ut noveris, quia hoc est Dei videre peccata quod punire peccata, quid ei dicitur? Averte faciem tuam a peccatis meis. Distinguo itaque consequens; teguntur scelera, ut sanentur, nec puniantur, quemadmodum vulnera conteguntur emplastro, concedo: ut latitent & vivant, ut corpus cooperitur veste; nego consequentiam.

6.
Obiectio 2da
reijcitur.

Opp. 2. Impius post justificationem coram Deo remanet turpis & inquinatus; Non ergo illius macula deleta est. Ant. probatur verbis Isaia LXIV. 6. *Facti sumus ut immandus omnes nos, & quasi pannus menstruatus universa justitia nostra.* Et Psalm. 142. 2. *Et non intres in iudicio cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.*

Resp. nego antecedens. Ad Isaia locum respondeo, abjici post promulgationem Evangelii, tanquam immundas, purificationes legales, quas appellat ju-

stificationes etiam Paulus ad Hebræos ix. 1. atque post Christi adventum Judæos in lege sua merito haberi tanquam reos, & contaminatos: atque id ab Isaia præ-nuntiatum est. Hanc interpretationem confirmat A-lapide ex Versione Arabica, ex Comment. Hieronymi, atque ex confessione Musculi Lutherani. Addimus expositionem Forenii Tom. 111. Sac. Critic. P. 2. pag. 723. Theologi Tridentini apud Pallav. lib. vii. his Isaia verbis docuerunt demonstrari, non quod cuncta Judæorum opera forent contaminata & criminosa, sed quod multorum, quamvis viderentur honesta, quamplurimis nozarum maculis aspergebantur: atque hanc pariter expositionem probamus. Demum ipse Calvinus in hunc locum inquit: *Hic se nonnulli torquent, quod Propbeta de sceleris inquinamentis loquens sine exceptione Judæos omnes exprimat; in quibus tamen nonnulli restabant puri Dei cultores: sed frustra quia non loquitur de singulis, sed de universo corpore, quod cum infra omnes abjectum, atque extrema clade affectum esset, panno sordido comparatur.* Vide I. B. Du-Hamel Tom. 3. pag. 767. Psalmista vero hoc unum demonstrat, justos in aliqua venialia peccata prolabi, ut etiam ipsi debeant divinam implorare clementiam, non autem de sua justitia præsumere: quamobrem ait etiam Job. iv. 17. *Numquid homo Dei comparatione justificabitur, aut factore suo purior erit vir?* Recte Augustinus in citatum Psalmum: *Noli ergo mecum intrare in iudicium. Quantumlibet rectus mihi videar, producis tu de thesauro tuo regulam, coaptas me ad eam, & pravius inveniar.* Cæterum idem David, nisi justis innocentiam & rectitudinem existimasset inharere, minime Psalmo xvi. 21. dixisset: *Et retribuet mihi Dominus secundum justitiam meam; & versu 24. Et ero immaculatus cum eo.*

Opp. 3. Hieronymus lib. 111. in Hierem. vers. 13. allatis verbis Davidis, *Non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens,* ait hæc verba referenda, non ad comparationem Dei, ut veteres, & novi hæretici volunt, & patroni hæreticorum, sed ad scientiam ejus; causam proferens, quoniam, *Homo videt in facie, & Deus in corde; & quod vitiis, atque peccatis omnis impletur humana conditio.* Etiam Gregorius libro xxxv. Moralium in fine omnia in homine pura mala esse declarat. Solet opponi etiam Ambrosius explicans libro 2. de Jacob justificationem exemplo ejusdem Jacob sese vestimentis Esau,

Eſau, ac pelle hædina occultantis. Ex his inferunt Heterodoxi hominem ſemper eſſe contaminatum & impium, atque juſtitia Chriſti contegi tantum extrinſece.

8.
Repellitur.

Reſp. cum Velloſillo Adv. in v. Tom. Hieronymi q. 4. Sanctum Doctorem reſpexiſſe ad humanam conditionem Dei gratia deſtitutam, nec non ad venialia crimina, in qu  cadit etiam juſtus in corpore corruptibili ingemiſcens. Novos ergo, ac veteres hæreticos appellat Hieronymus Origeniſtas, & Pelagianos; quorum dogma erat poſſe hominem vivere abſque peccato; ut diximus libro xiv. cap. 2. Gregorius loquitur de bonis operibus, quæ nos approbamus & commendamus; in quibus appetitus laudis, typhusque ſuperbi  inficit honeſtatem. Ita reſpondet ad articulum 35. Lutheri Roſſenſis. In comparatione Jacob cum homine juſtificato deprompta ex Ambroſio (niſi tamen ſuppoſita ſit,) ſicut in aliis quibilibet, neceſſum non eſt ut res rebus amuſſim reſpondeant. Dicimus præterea juſtitiam Chriſti, qua cooperimur, meritoriam juſtificationis cauſam eſſe, non *formalem*. Ac demum in hoc ſitam eſſe comparationem illam putamus, quod ſicut Jacob aliena veſte indutus inceſſit, ita Chriſtus factus in ſimilitudinem carnis peccati vere languores noſtros tulit, & attritus eſt propter ſcelera noſtra. Quamobrem in libro contra Mendacium cap. 10. ſcribit Auguſtinus: *Per b dinas pelles peccata, per eum vero, qui eis ſe operuit, ille ſignificatus eſt, qui non ſua, ſed aliena peccata portavit.*

Pr termiſi hæreticorum argumenta petita ex comparatione debiti quod ſola Chirographi abolitione remittitur. Enimvero in peccato pr ter reatum p n  reperitur quoque reatus culp , ſive macula, id eſt, inh rens anim  turpitude, averſio à Deo, rectique ordinis carentia. Diſſeram de hac peccati macula lib. xxi. cap. 8. Quamquam ergo debitum p n  quodammodo deleri intelligatur per Dei condonationem; tolli nequit anim  deformitas & nequitia niſi per inſuſam ſanctificationis gratiam. Fieri quippe non poſteſt, ut per ſolam denominationem extrinſecam juſtitie auferatur privatio, ſicuti tenebræ diſpelli non poſſunt niſi per lucem; aut ſaltem hac providentie lege ita impius juſtificatur, ut ejus macula per inh rentem gratiam abſtergatur, ac deleatur.

APPENDIX.

Subnectunt hoc loco Scholaſtici quaſtiones duas, unam an de potentia ſaltem abſoluta poſſit Deus abſque gratia inhærente peccata dimittere, alteram num *habitualis* gratia & peccatum conſiſtere ſimul valeant, tenentibus in utraque quaſtione affirmativam partem diſcipulis Scoti, negativam cum Thomiſtica ſchola noſtratibus. His omnino ſubſcribendum cenſeo. Quomodo enim mors tolli poſteſt, niſi per vitam? Quomodo anim  vulnus, niſi per ſanitatis inſtaurationem? Quomodo hominis carnalis vetuſtas, niſi per innovationem ſpiritus? Quomodo cor lapideum, niſi per carneum? Præterea cum reatus culp  ſit privatio juſtitie, privationes autem per ſolam *formam* abſcedant; tam repugnat hominem impium abſque gratia juſtificari, quam c cum abſque facultate viſus illuminationem recipere, curvamque lineam ſine rectitudine fieri directam. Defendi quidem poſſet Scotiſtarum opinio, ſi in peccato eſſet ſola ratio debiti, ſive reatus p n ; ſed cum exiſtat in illo etiam macul  turpitude, non video qua valida argumentatione poſſint iidem Scotiſtæ oppoſitam ſententiam evertere.

9.
An Deus poſſit ſine gratia dimittere peccata.

Idem de altera quaſtione dicendum eſt. Qu  enim participatio juſtitie cum iniquitate, lucisque cum tenebris? Quomodo erit idem homo ſimul ac ſemel ad Deum converſus, & averſus ab illo; natus ex Deo, atque peccato mortuus; templum Spiritus ſancti, ac Diaboli membrum, Dei filius, & filius Belial; Amicus, & hoſtis ejusdem Dei? Deinde cum gratia ſanctificans ſit a charitate indiviſa, ſi peccatum & ſanctitas ſimul exiſtant; cur non poterit *habitualis* charitas ſtare cum reatu damnationis atern , ut commentus eſt prop. xxxi. & xxxii. Michael Bajus? Planior ergo, probabilior, ac vera eſt ſententia Noſtratum. Nam quod movet Maſtrium, aliosque Scotiſtas, in Gratia rationem qualitatis phyſic  *formaliter* diſſerre ab eo, quod eſt eſſe anim  ſanctitatem atque munditiam; aut deletionem peccati eſſe gratie effectum *ſecundarium*, quod poſteſt divinitus impediri; aut poſſe juſtitiam & culpam eo pacto ſimul manere, quo fuit in Chriſto cum beatitudine triſtitia; id me nihil penitus movet. Principio *formalem* illam diſtinctionem non probo; neque, ſi detur, gratia erit gratia ſpectat  ratione *qualitatis*, ſed ratione propria, quam dicunt *ſpecificam*; quemadmodum albedo non eſt albedo, quoniam *qualitas* eſt, ſed quoniam inter qualitates

10.
An gratia habitualis & peccatum ſimul ſtare poſſint.

litate propriam habet naturam, & subiectum afficit peculiari ratione; quam si auferas, perperam autumabis albedinem permanere. Atque ita nego in gratia distingui esse *qualitatem*, & esse mundi-
tatem animæ; & præterea, ut figmentum istud admittam, nego gratiam esse gratiam in quantum est *qualitas*, cum gratia sit, quatenus sanctificat animam, & illam Deo gratam reddit. Peccatum vero deletur quidem per gratiam, sed tanquam privatio per formam; nec fieri potest, ut forma ac privatio simul existant; sit in exemplo, vita & mors, lux & tenebræ, curvitas & rectitudo: unde affirmamus in Schola, quod potest Deus aliquam produci formam impedire effectum illius *positivum*, at non *privati-*

vum. Beatitudo denique, ac tristitia fuerunt in Christo comparate ad diversas affectiones animæ, diversumque obiectum. Beatus enim erat secundum superiorem rationem, quatenus mens divinitati adhærebat, & tristis quatenus corporali sensu suscipiebat illatam sibi passionem; ut exponam lib. xxvi. At quomodo eadem animæ voluntas potest esse a Deo aversa, & ad Deum conversa? Itaque non videntur ratiocinationes Scotistarum nimis validæ: & quamvis illorum opinio sit Catholica: nostra tamen majorem vim habet ad refellendos hæreticos oppugnantes inhaerentem justificationem, ac simul statuentes justificationem & culpam.

CAPUT IV.

Quomodo adulti ad justificationem disponantur?

SUMMARIUM.

1. An justificatio fiat per solam fidem.
2. Opinio hæreticorum.
3. Non est questio de pueris, sed adultis.

4. Ad justificationem requiritur fides.
5. Quam sequuntur timor, & spes.
6. Ultimo dilectio Dei, & odium peccati.

I.
An justifica-
tio fiat per
solam fidem.

TRIDENTINA Synodus sess. vi. cap. 5. & 6. adversus hæreticos, qui autumant fieri justificationem per solam fidem absque ulla prævia dispositione, motuque liberi arbitrii, declarat quid ex parte nostri necessarium sit, ut justificationis gratiam consequamur. Ac primo definit ipsius justificationis exordium in adultis à Dei per Christum Jesum præveniente gratia sumendum esse, damnans Pelagianos ac Semipelagianos errores, quod salutis initium sit ex nobis, atque ex humanæ voluntatis conatu. Neque enim putandum est, Catholicos, qui negant homines sola fide justificari, ad Pelagiana dogmata declinantes opinari, quod operibus sine præveniente gratia patris insit ratio aliqua meriti. Nam si hoc sensu Protestantes contenderent, non ex operibus homines justificari, sed per fidem, quatenus fides est prima gratia, & opera legis absque fide sterilia sunt, facile posset inter nos illosque ratio concordie inveniri. Nullus quippe Scholasticorum unquam reclamavit adversus Paulum, qui redarguens Judæos sese inflantes, propterea quod onus legis tulerant, & ceremonias servaverant, scribit ad Romanos cap. iv. Abraham non ex operibus fuisse justificatum, statuens initium salutis fidem Christi. Nec reclamavit, dum similiter Ambrosius, Hilarius, alique protulerunt

gratiam non esse ex operibus, ne quis gloriatur. Nihil enim verius, quam humanam naturam nulla fide passionis Christi & resurrectionis imbutam, nihil naturaliter posse, quod pertineat ad sanctitatem veramque justificationem, ut docet S. Pater Augustinus de Nat. & Grat. cap. 2. de Prædest. SS. cap. 15. aliisque in locis compluribus. Egimus de hoc satis in libro de Hæresi Pelag. cap. 12. Merito ergo Tridentinum Concilium hæreticis caluminandi Catholicos tanquam Pelagianos occasionem omnem eripiens repetit justificationis exordium à gratia præveniente: atque ea cautione præmissa tradit quomodo adulti ad gratiam sanctificantem disponi debeat adversus Lutheri & Calvinii affectas negantes necessariam esse ex parte peccatoris aliquam præparationem.

Monstrum hoc hæreticorum assertum 2. videtur potest: nam Lutherus in Visitatione Saxonica, *Multi* (inquit) *dum audiunt, ut solummodo credatur omnia ipsis remitti peccata, fingunt sibi fidem, & putant se mundos esse, per quod fiunt temerarii & securi.* Brentius in Lucam ait *fidem justificare, quæ sit per charitatem efficax, & absolvatur per penitentiam;* & Hieronymus Zanchius in Miscellaneis: *Nemo adultus potest salvari sine charitate in Deum, & proximum.* In Colloquio